

ПРИНЦИПИ, ЦІННОСТІ ТА БАЗОВІ НАВИЧКИ ВЗАЄМОДІЇ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

консультанти КУ «ЦПРПП ВМР»

Катерина Нарольська

Юлія Антонішина

тел. (0432)67-21-43

Інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників

п.12, ст. 1, р.1 ЗУ «Про освіту»

**ІНКЛЮЗІЯ – ЦЕ ПРОЦЕС ЗБІЛЬШЕННЯ
СТУПЕНЯ УЧАСТІ ВСІХ ГРОМАДЯН У
СУСПІЛЬСТВІ**

Нормативне забезпечення

1. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затверджений постановою КМУ від 15.09.2021 №957
2. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти, затверджене наказом МОН України від 08.06.2018 №609
3. Лист МОН України від 06.09.2022 №1/10258-22 "Про організацію освітнього процесу дітей з ООП у 2022/2023 навчальному році"
4. Положення про інклюзивно-ресурсний центр (зі змінами), затверджене постановою КМУ від 12.07.2017 №545

<https://cutt.ly/q8bGPTt>

Порядок організації інклюзивного навчання в ЗЗСО

**Команда психолого-
педагогічного супроводу**

Склад команди психолого-педагогічного супроводу

ПОСТІЙНІ УЧАСНИКИ

- ✓ Директор або заступник директора з навчально-виховної роботи
- ✓ Вчитель початкових класів (класний керівник)
- ✓ Вчителі-предметники
- ✓ Асистент вчителя
- ✓ Практичний психолог
- ✓ Соціальний педагог
- ✓ Вчитель-дефектолог (з урахуванням освітніх потреб дитини з ООП)
- ✓ Вчитель-реабілітолог
- ✓ Батьки дитини

ЗАЛУЧЕНІ ФАХІВЦІ

- ✓ Медичний працівник школи
- ✓ Лікар
- ✓ Асистент дитини
- ✓ Спеціалісти системи соціального захисту населення
- ✓ Спеціалісти служби у справах дітей
- ✓ Фахівець ІРЦ

Принципи діяльності команди ППС

- повага до індивідуальних особливостей дитини з ООП;
- дотримання інтересів дитини з ООП, недопущення дискримінації та порушення її прав;
- командний підхід;
- неперервність супроводу;
- системність роботи;
- конфіденційність та дотримання етичних принципів;
- міжвідомча співпраця – узгодженість роботи;
- активна співпраця з батьками дитини з ООП, залучення їх до освітнього процесу та розроблення ІПР.

Організація роботи команди ППС

- ЗАГАЛЬНЕ КЕРІВНИЦТВО ПОКЛАДАЄТЬСЯ НА ДИРЕКТОРА АБО ЗАСТУПНИКА ДИРЕКТОРА З НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ
- РОБОТА ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ В МЕЖАХ ОСНОВНОГО РОБОЧОГО ЧАСУ ПРАЦІВНИКІВ
- ЗАСІДАННЯ УЧАСНИКІВ ПРОВОДИТЬСЯ НЕ МЕНШЕ ЧОТИРЬОХ РАЗІВ ПРОТЯГОМ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ (НА ПОЧАТКУ РОКУ, ЧЕРЕЗ 2 ТИЖНІ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІПР (індивідуальної програми розвитку), В КІНЦІ I СЕМЕСТРУ, В КІНЦІ РОКУ).
- РІШЕННЯ ЗАСІДАННЯ ПРИЙМАЮТЬСЯ ВІДКРИТИМ ГОЛОСУВАННЯМ, ОФОРМЛЮЮТЬСЯ ПРОТОКОЛОМ

Функції вчителя*

Функції асистента вчителя*

1) створення належного мікроклімату в колективі	1) спостереження за дитиною з метою вивчення її індивідуальних особливостей, схильностей, інтересів та потреб
2) забезпечення освітнього процесу дитини з ООП з урахуванням особливостей її розвитку та ІПР	2) участь в організації освітнього процесу дитини з ООП
3) підготовка інформації для учасників засідання Команди супроводу про особливості навчально-пізнавальної діяльності дитини з ООП, її сильні сторони та потреби, результати виконання дитиною навчальної програми	7) підготовка інформації для учасників засідання Команди супроводу за результатами спостереження за дитиною щодо її індивідуальних особливостей, інтересів та потреб
4) участь у розробці ІПР	3) участь у розробці ІПР
5) участь у підготовці індивідуального навчального плану дитини з ООП	4) участь у підготовці індивідуального навчального плану та індивідуальної навчальної програми
6) розробка індивідуальної навчальної програми (на основі типової навчальної програми, навчальної програми ЗЗСО тощо)	5) адаптація освітнього середовища, навчальних матеріалів відповідно до потенційних можливостей та з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дитини з ООП
7) визначення спільно з іншими педагогічними працівниками рівня досягнення кінцевих цілей навчання, передбачених ІПР	6) оцінка спільно з вчителем рівня досягнення кінцевих цілей навчання, передбачених ІПР
8) надання інформації батькам про стан засвоєння навчальної програми	8) надання інформації батькам, педагогічним працівникам щодо особливостей розвитку дитини з ООП

*Відповідно до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі загальної середньої та дошкільної освіти

Функції асистента дитини

На відміну від асистента вчителя, асистент дитини здійснює індивідуальну підтримку дитини зі складними чи комплексними порушеннями розвитку :

- допомагає дитині в самообслуговуванні;
- підтримує в спілкуванні (зокрема за допомогою жестової мови);
- організовує харчування та пересування;
- забезпечує безпеку та спостереження за станом здоров'я (наприклад, прийом ліків);
- сприяє проведенню дозвілля та організовує денний відпочинок.

Асистент учня НЕ здійснює:

- втручання в освітній процес (рекомендації щодо завдань, тем тощо);
- забезпечення виконання освітньої програми або досягнення учнем певних результатів навчання (але як учасник команди супроводу дитини асистент може сприяти досягненню визначених нею розвиткових та адаптаційних цілей);
- надання освітніх послуг у закладі освіти;
- надання рекомендацій педагогам стосовно організації освітнього процесу;
- розробку індивідуальних завдань і матеріалів для учнів із особливими освітніми потребами;
- виконання інших функцій педагогічних працівників (працює з однією або кількома дітьми, але не з усім класом)

Співпраця з батьками

ВАЖЛИВО!!!

Для реалізації успішного інклюзивного навчання батьки дитини з ООП мають стати частиною шкільної команди не лише на папері!

Батьки дітей з ООП відіграють важливу роль в процесі створення індивідуальної програми розвитку (ІПР)

Форми роботи з батьками:

- загальні засідання по інформуванню;
- батьківські навчальні семінари, тренінги про завдання та зобов'язання батьків в процесі виховання та навчання дітей;
- індивідуальне та групове консультування.

Батьки можуть брати участь у:

- практичній діяльності з дитиною разом з фахівцями (ігри, виховні заходи, екскурсії тощо);
- створенні та адаптації дидактичних матеріалів;

Батьки також:

- надають важливу інформацію, яка допоможе створити та максимально успішно реалізувати індивідуальну програму розвитку дитини;
- надають зворотну інформацію щодо перенесення дитиною сформованих навичок в побутові домашні ситуації;
- консолідують та забезпечують безперервність навчального процесу, розпочатого педагогічним персоналом навчального закладу;
- підтримують відкритий діалог з навчальним закладом.

**Дискримінація починається
з некоректної термінології**

СЛОВНИК КОРЕКТНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ*

Закон про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміну "особа з інвалідністю" та похідних від нього (Документ 2581-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від **15.07.2022**, підстава - 2011-IX)

КОНВЕНЦІЯ про права осіб з інвалідністю

*Авторки: Олеся Яскевич, Наталя Гладких (ГО «Бачити серцем»)

Інвалід

**Людина з обмеженими можливостями /
людина з обмеженими фізичними
можливостями**

Людина з особливими потребами

Каліка

Людина з нюансами

Особлива людина

Особятко

Такі люди

Люди з особливими властивостями

Неповноцінний

Неповносправний

Недієздатний

Страждає на інвалідність

ЛЮДИНА З ІНВАЛІДНІСТЮ

Дитина з вадами
Дурак
Дебіл
Розумово відсталий
Розумово неповносправний
Інтелектуально
неповносправний

**ДИТИНА
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ
ПОРУШЕННЯМИ**

Заїка
Дислексик

**ДИТИНА
З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ**

Децепешник
Страждає на ДЦП
Паралітик
Колясочник
Прикутий до візка

ДИТИНА З ДЦП

**ДИТИНА З ПОРУШЕННЯМИ
ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

**ДИТИНА, ЯКА КОРИСТУЄТЬСЯ
КОЛІСНИМ КРІСЛОМ**

Сліпий
Інвалід по зору
Сліпкуватий/сліпенький
/сліпушко
Дитина з вадами зору
Помацати

**ДИТИНА З ПОРУШЕННЯМИ
ЗОРУ**

НЕЗРЯЧА

ДИВИТИСЬ РУКАМИ

Глухий
Глухар
Глухоніміий
Мова жестів
Мова глухих

**ДИТИНА З ПОРУШЕННЯМИ
СЛУХУ**

ДИТИНА, ЯКА НЕ ЧУЄ

СЛАБОЧУЮЧИЙ/ЮЧА

ЖЕСТОВА МОВА

Аутист

Аутик

Дитина дощу

Распрекрасна дитина

Хворий на аутизм

ДИТИНА З АУТИЗМОМ

ДИТИНА З РАС (розлади аутичного спектру)

ДИТИНА В СПЕКТРІ

Даун
Даунятко
Сонячна дитина
Дитина сонця
Хвороба Дауна
Дауньонок

**ДИТИНА З СИНДРОМОМ
ДАУНА**

Дитина з особливими
потребами
Інклюзивна дитина
Дитина з інклюзією
Інклюзятко
Особятко

**ДИТИНА З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ**

Словник коректної термінології

НІ	ТАК
☐ Особлива дитина, з особливими потребами, “особятко”, інклюзивні діти, інклюзятко	☐ Дитина з особливими освітніми потребами, дитина з різними здібностями
☐ Неповносправні/інваліди	☐ Люди з інвалідністю
☐ Страждає від... Хворіє на....	☐ Має порушення зору/слуху/опорно-рухового апарату
☐ Прикутий до інвалідного візка, візочник	☐ Користувач колісного крісла; дитина, яка користується колісним кріслом
☐ Розумово відсталий, з розумовими відхиленнями, загальмований ненормальний,	☐ Людина з порушеннями інтелектуального розвитку
☐ Глухий, глухонімиий	☐ Людина з порушеннями слуху, людина, яка спілкується жестовою мовою
☐ Сліпий, інвалід по зору	☐ Незрячий, особа з порушеннями зору
☐ Епілептик, діабетик, депресивний	☐ Особа з епілепсією/діабетом/депресією
☐ Карлик, гном, ліліпут	☐ Людина низького зросту
☐ Хворий на аутизм, аутик, аутист, «дитина дощу», «сонячна дитина»	☐ Людина/дитина з аутизмом, дитина з РАС/із синдромом Дауна
☐ Заїка, дислексик	☐ Дитина з порушенням мовлення

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

<https://cutt.ly/q8bGPTt>

